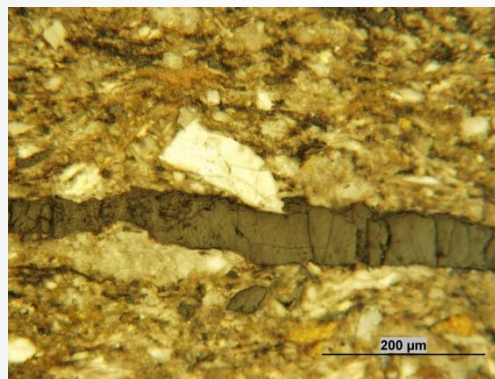
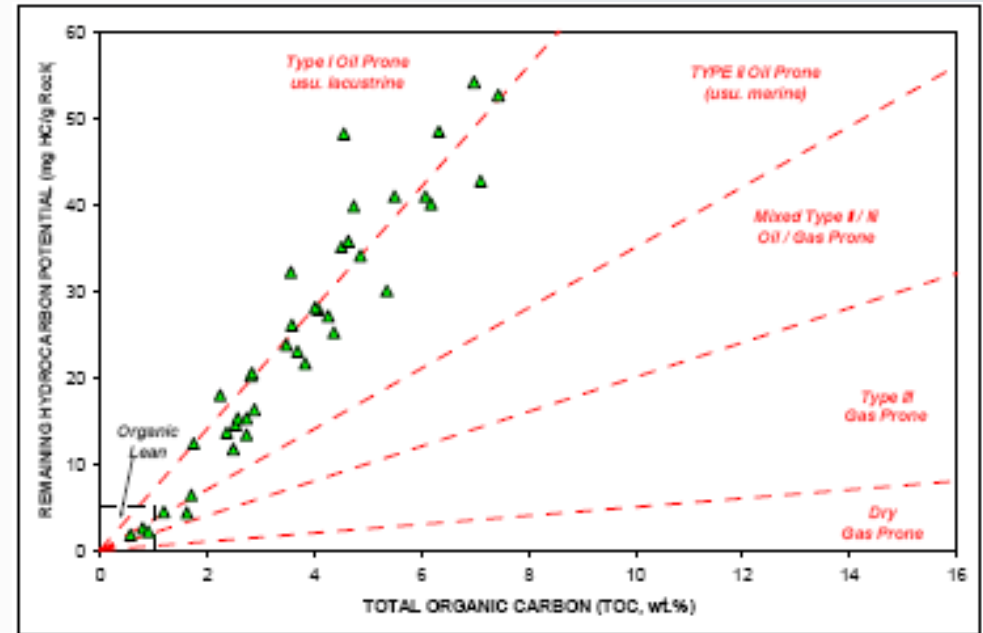
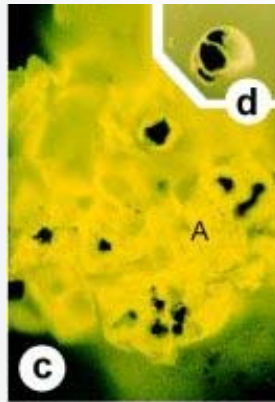
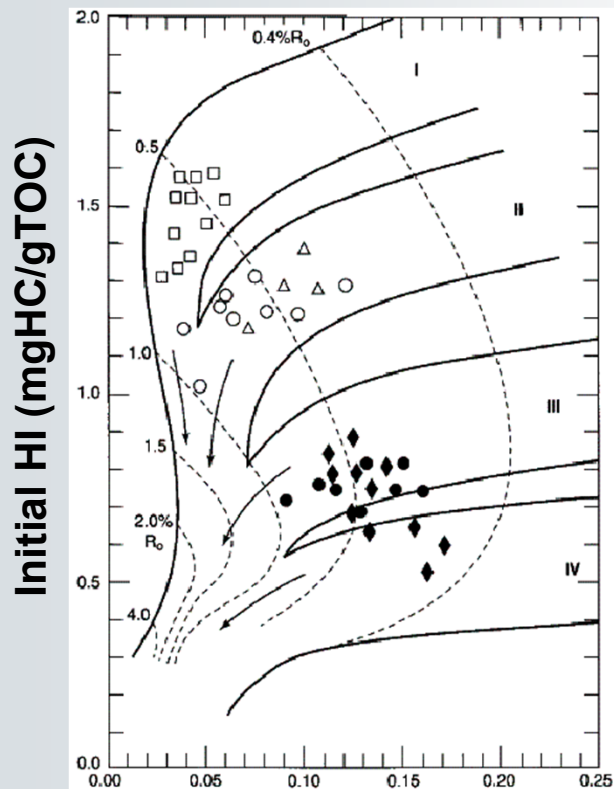

4. Zdrojové horniny a kerogen

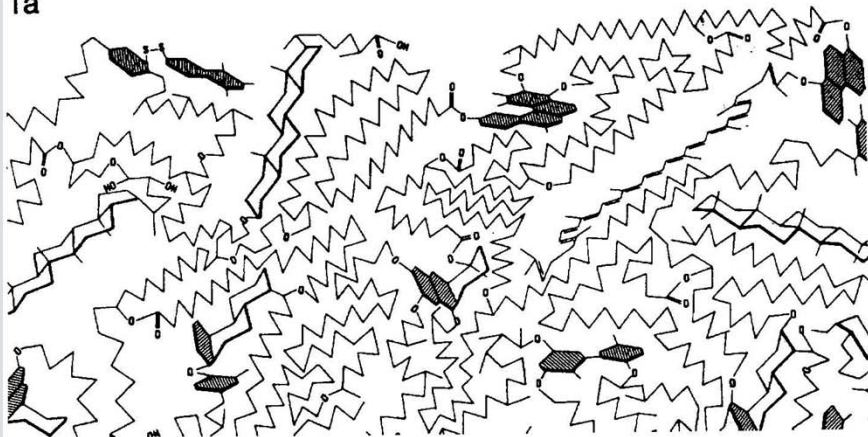
Organofacie - Typy Kerogenu

Vydatnost

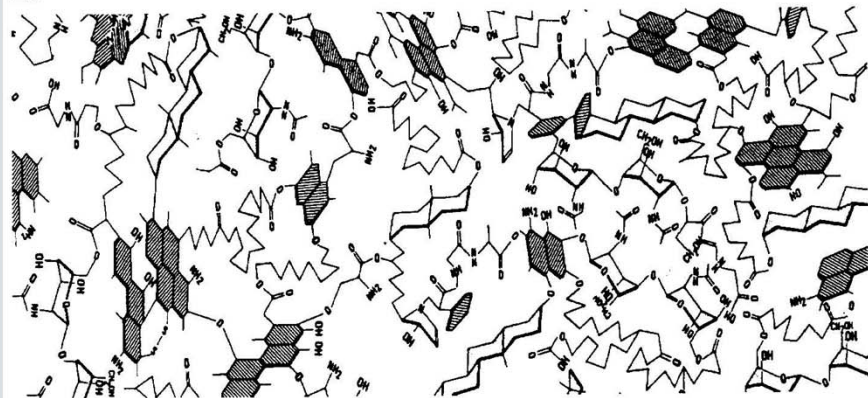

TOC (wt%)

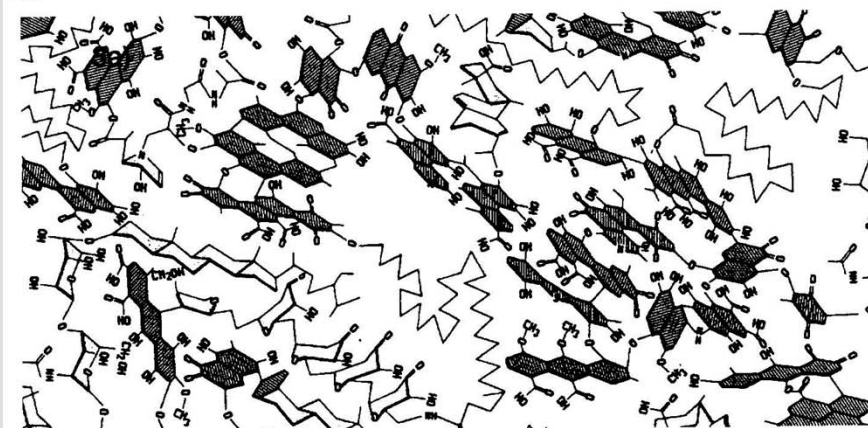
1a

2a

3a

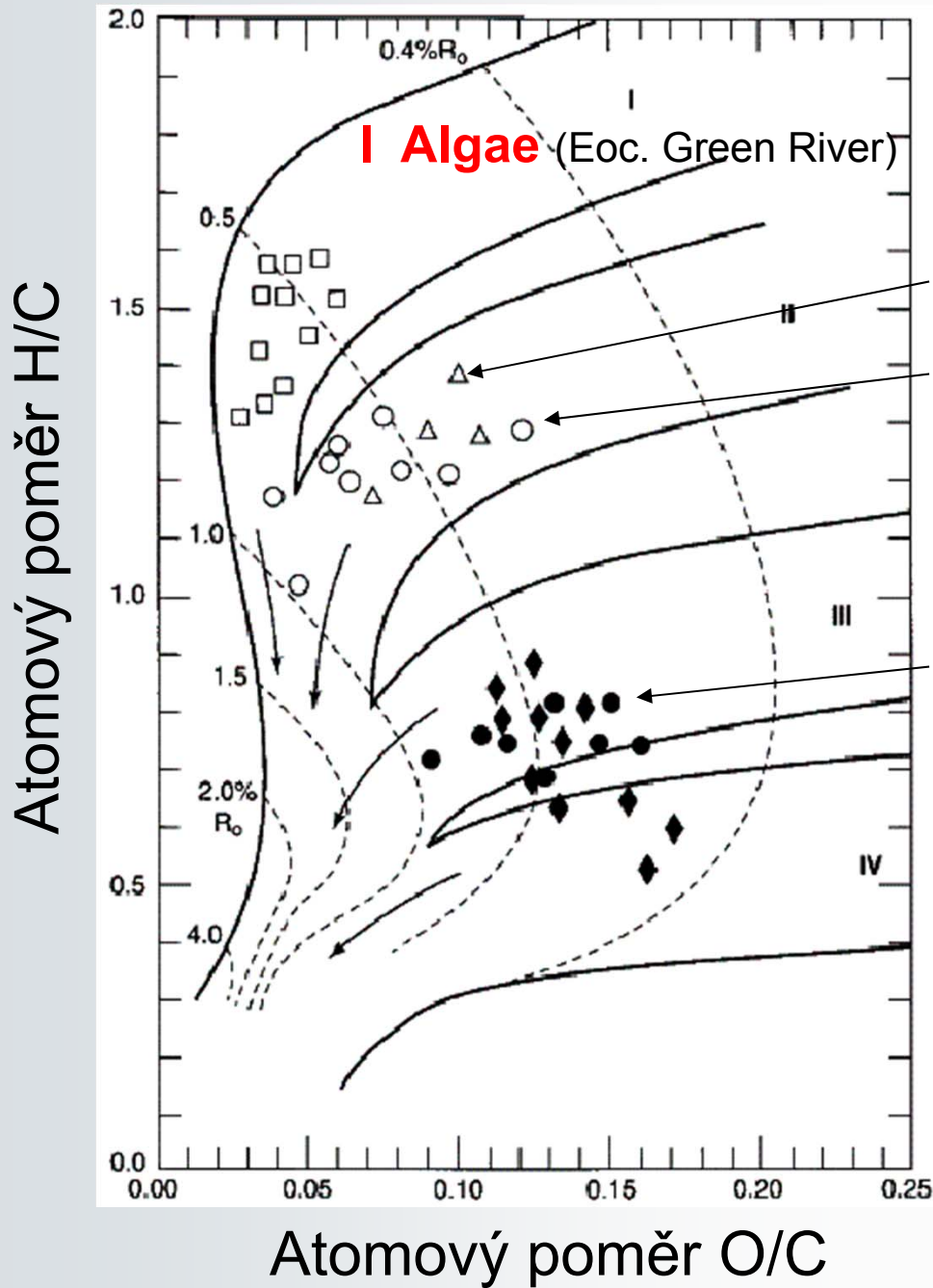

Chemická struktura Kerogenu

Kerogen Typ I

Kerogen Typ II

Kerogen Typ III

Typy Kerogenu

Diagram Van Krevelena

II Fytoplankton

(Jurassic, Saudi Arabia)

(L. Jurassic,
Paris B.)

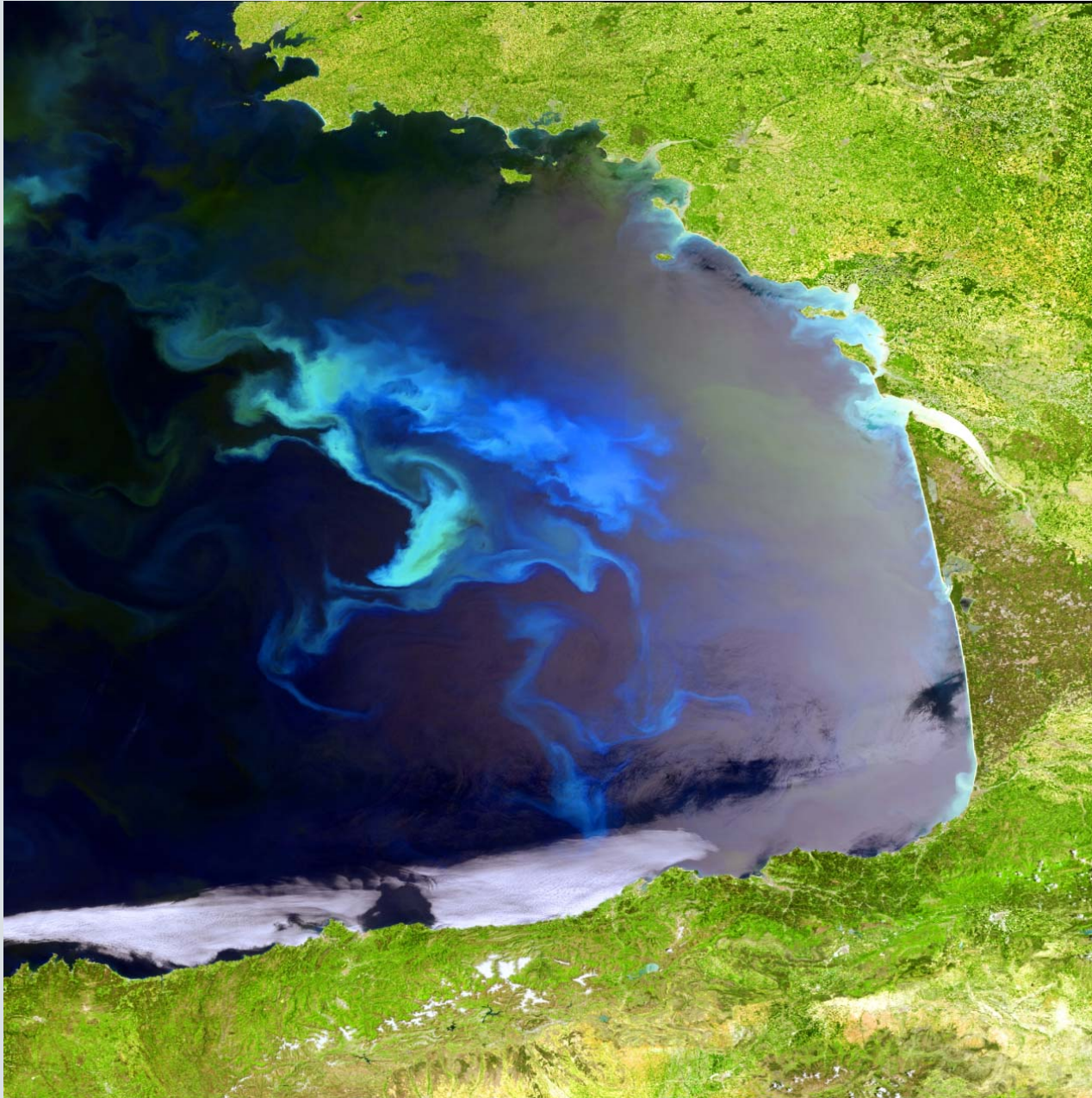
III Suchozem. rostliny s kutikulami V + Liptinite

(Tertiary, Greenland)

IV Terrest. rostliny vitrinit (Neogen, Aljaška)

Jones (1987), Peters (1986) in Hunt (1996)

Typy Kerogenu II Fytoplankton Biskajský záliv

Řasový květ

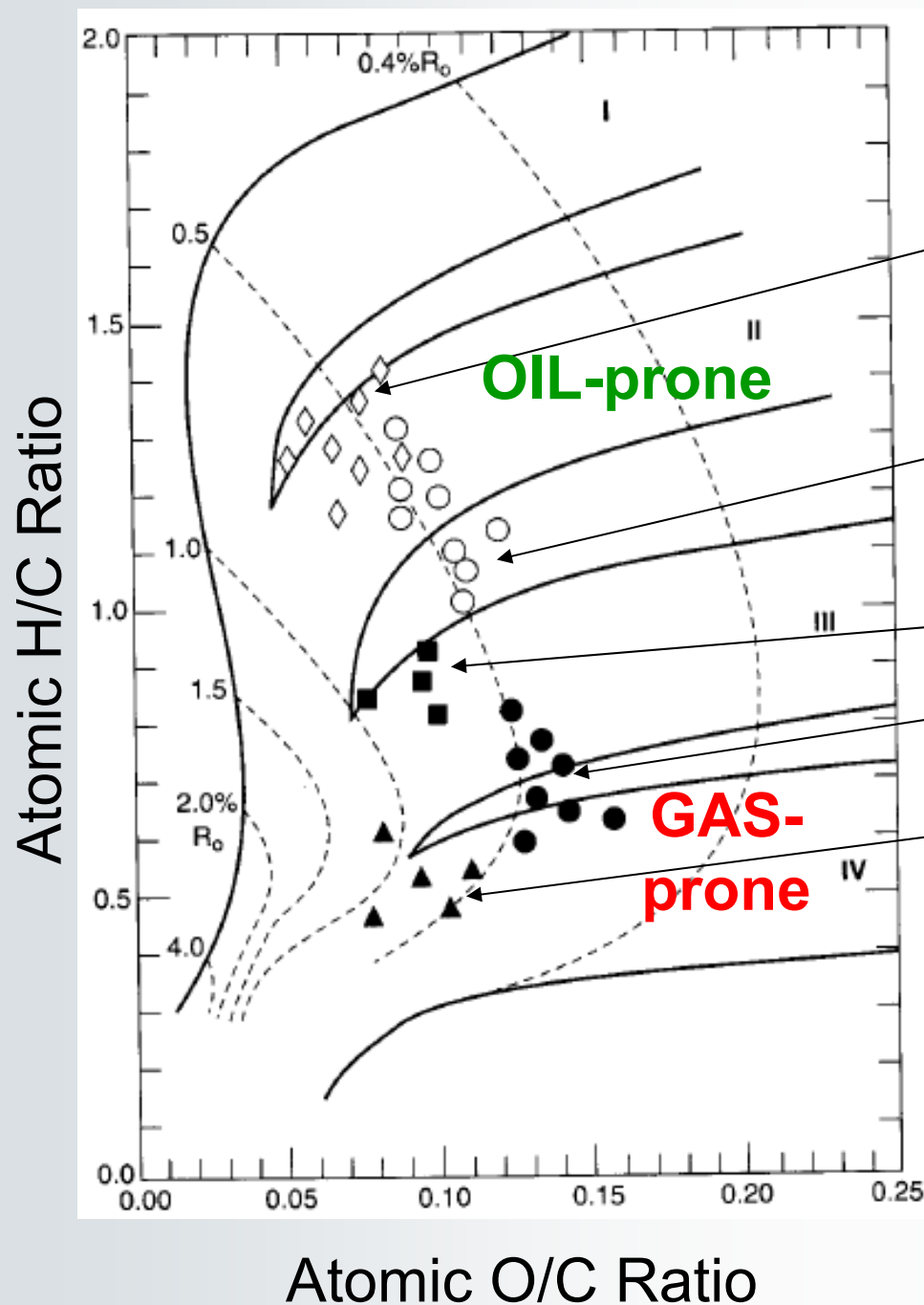
Prudké přemnožení planktonických řas v oceánech, mořích a jezerech

Důležitý článek potravního řetězce

a

Producent kyslíku a spotřebitel CO₂ v globální bilanci atmosféry

Odumřelá organická hmota vznik zdrojových hornin s typem I

Typy Kerogenu – Severní moře

II Kimmeridge Shale
(restricted marine U. Jur.)

III/III Smíšený mořský typ (Tertiary)

Vitrinit s Liptinitem

III Coaly Shale (M. Jurassic)

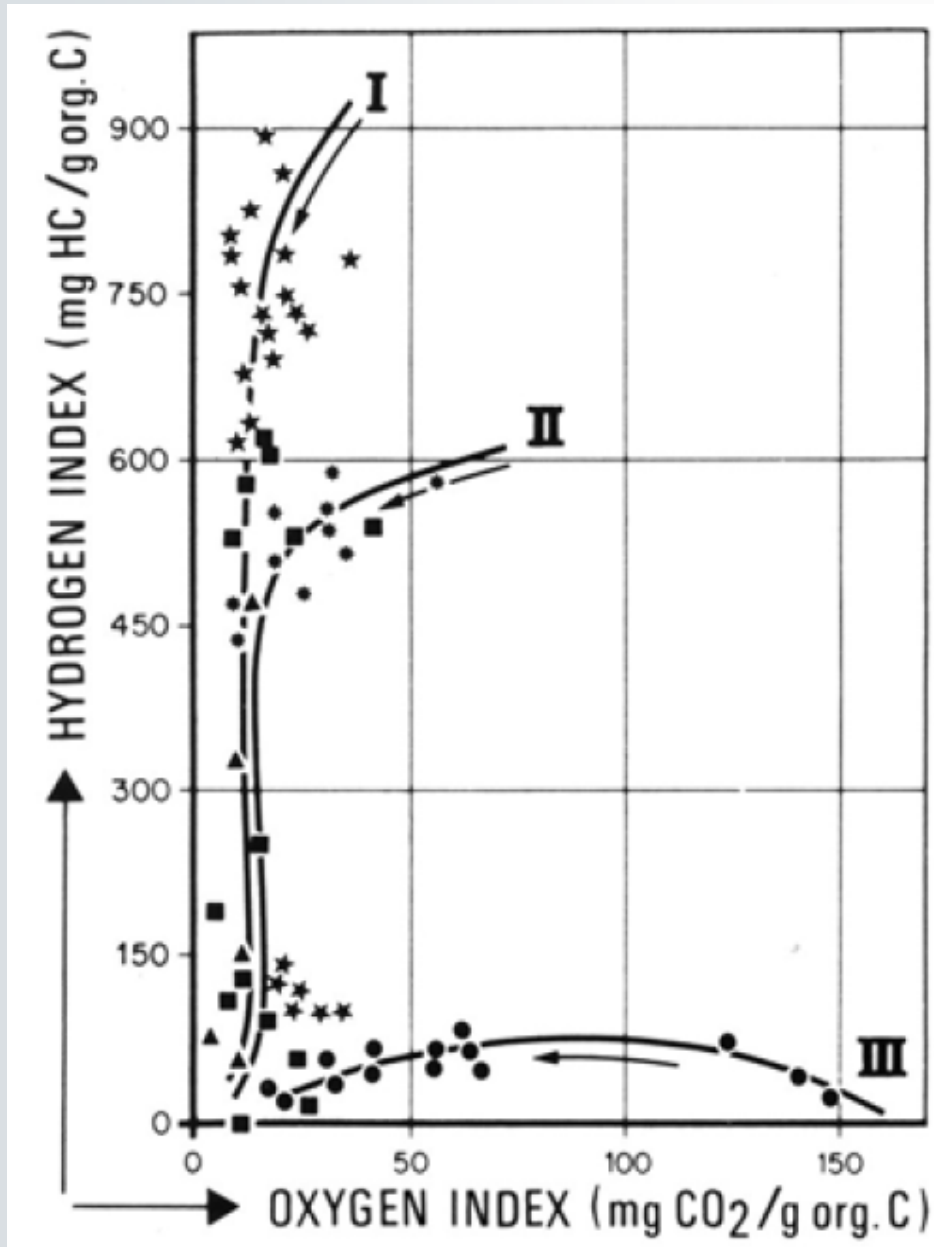
III/IV Open marine (Cretaceous)

IV Red beds (Triassic)

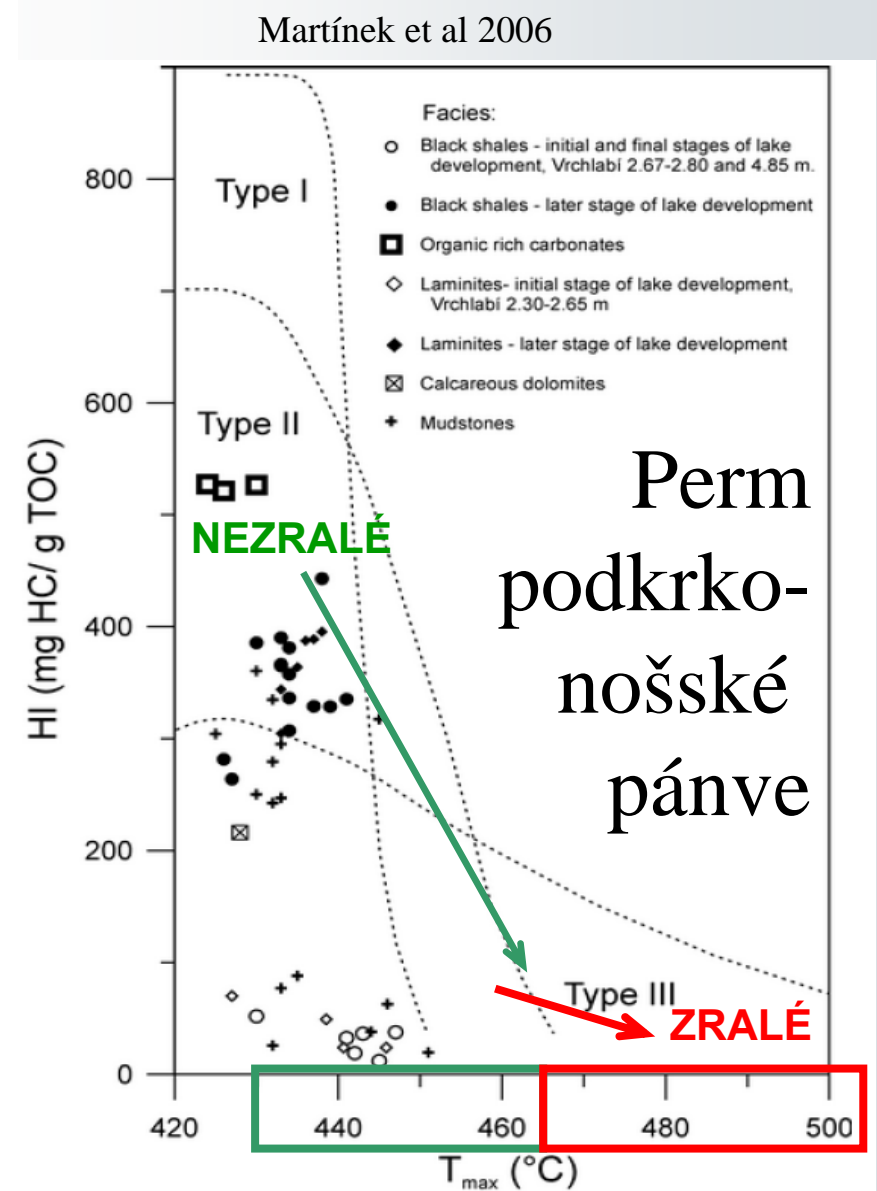
Vitrinit + inertinit

Jones (1987) in Hunt (1996)

Pyrolýza Rock-Eval => Typy kerogenu organické facie

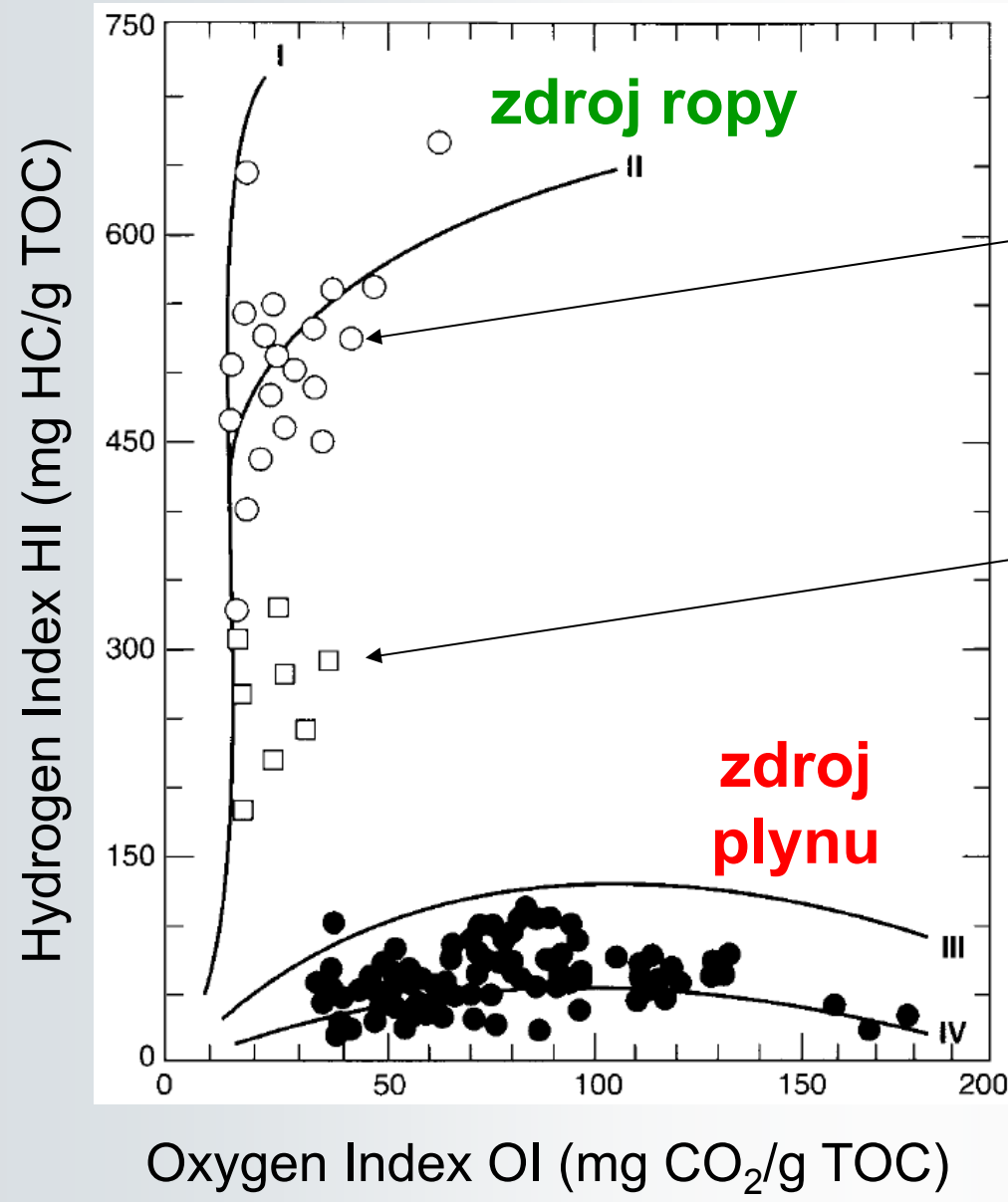

Espitalié et al. (1977)

TVORBA ROPY TVORBA PLYNU

Pyrolýza Rock-Eval => Typy Kerogenu

Esprito Santo, Brazil

II (U. Neocomian, Jiquia)

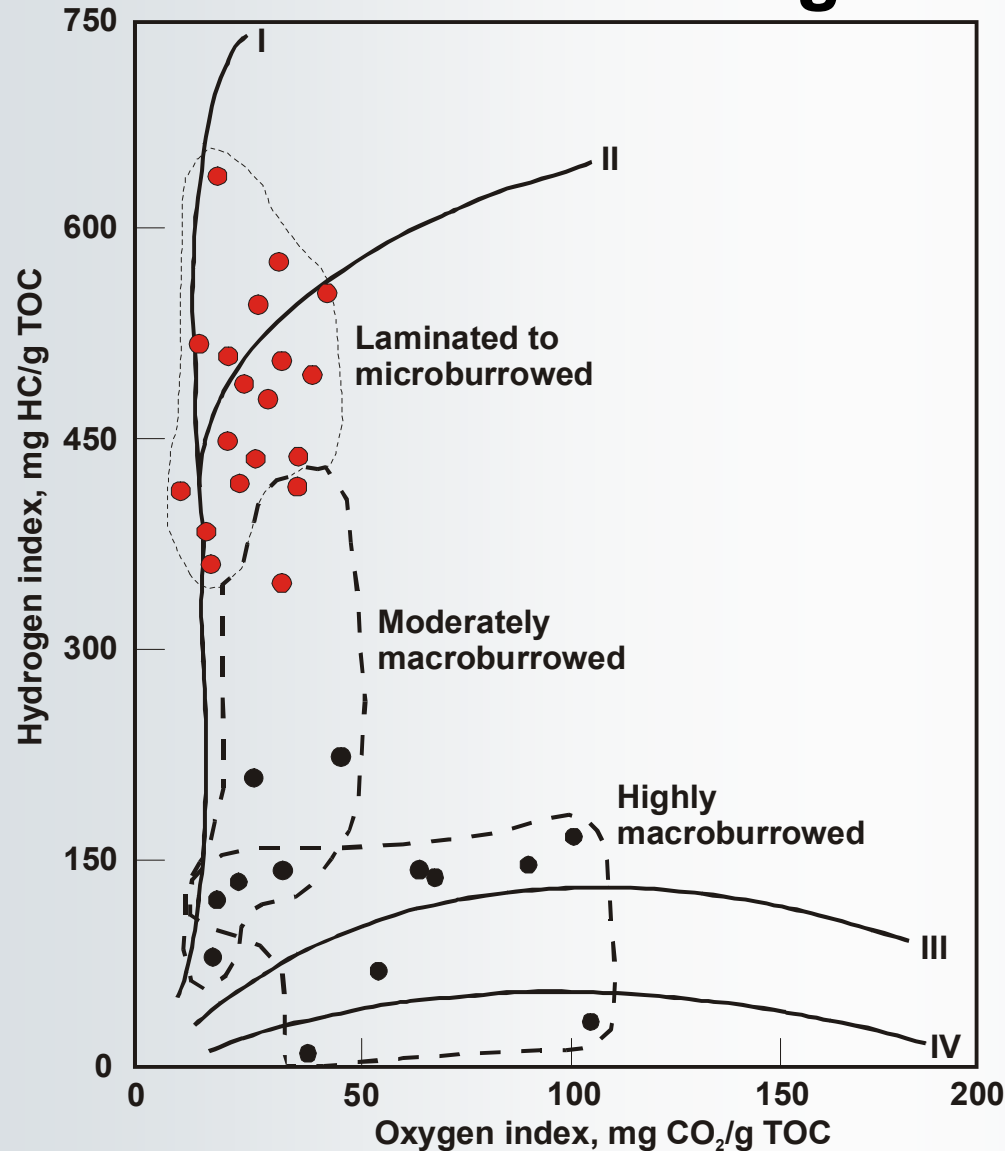
with gammacerane

II/III Alagoas (Aptian)

III/IV (U. Cretaceous to Tertiary)

Estrella et al. (1984)

Vliv bioturbace (vrtajících organizmů) na zachování organické hmoty

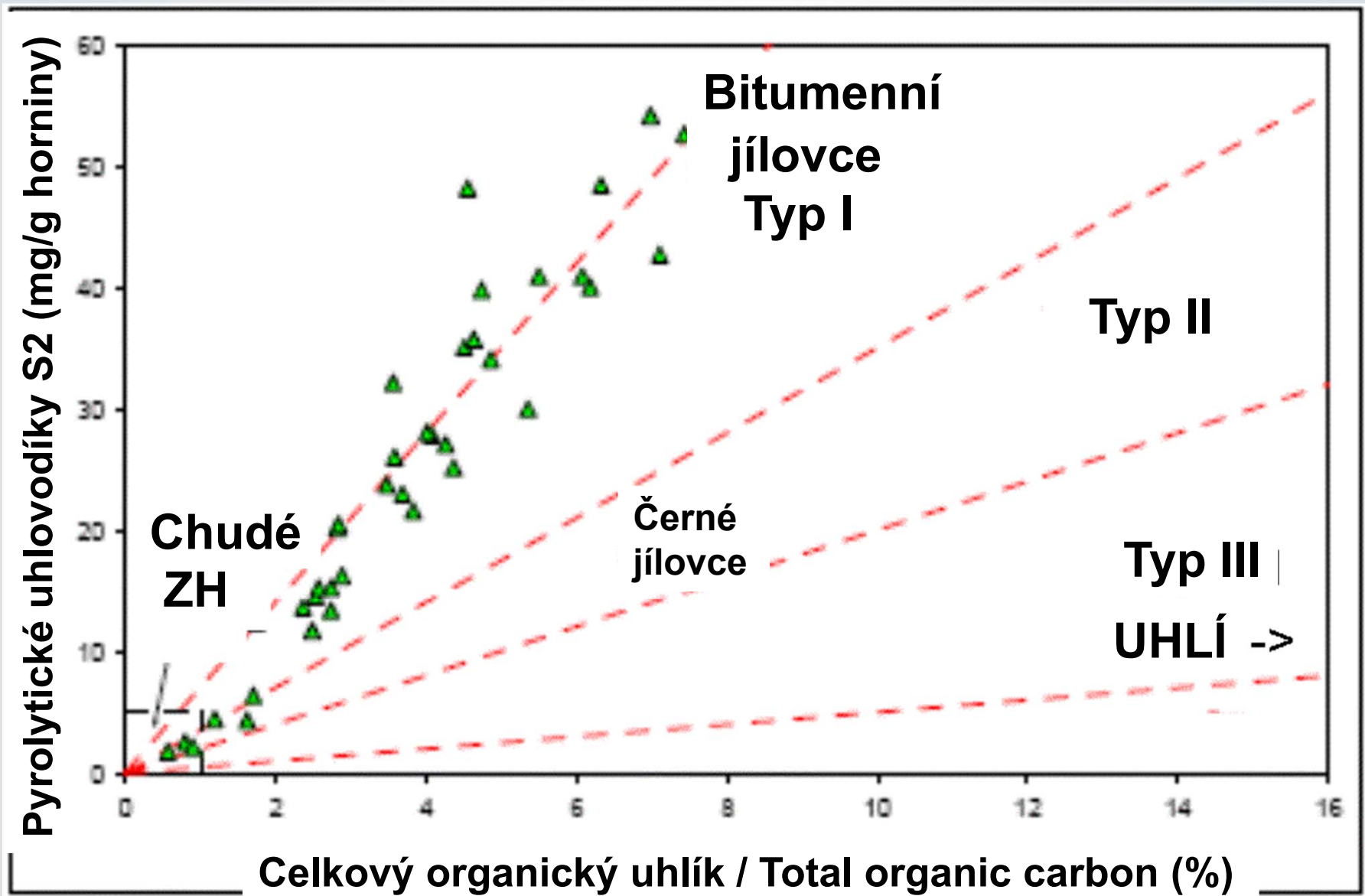

**Dobře
ochráněné před
oxidací**

částečný přístup O₂

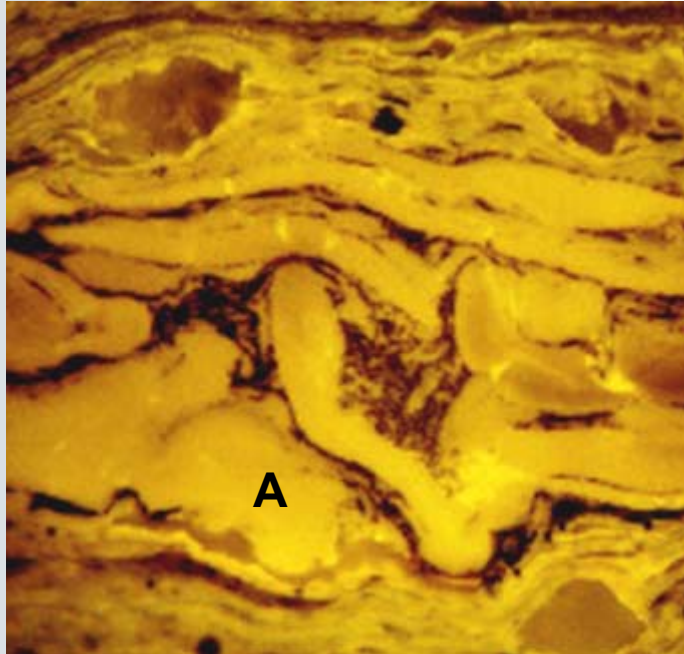
**Vysoká
bioturbace a
oxidace (0-20 cm)**

Kvantitativní charakteristika zdrojových hornin

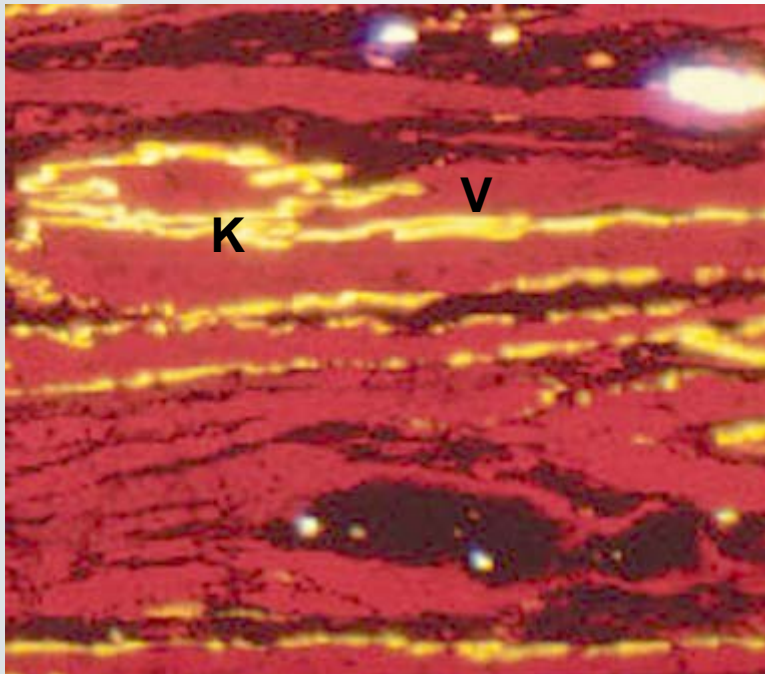

Organická petrografie

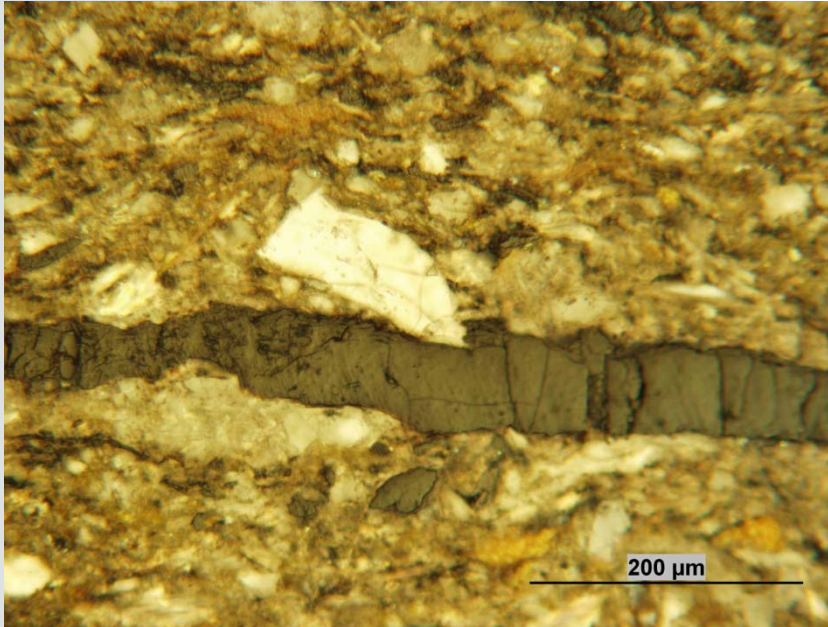
Macerálové složení

Alginit
Řasové povlaky v
karbonátových jezerních
sedimentech
(fluorescenční mikroskopie)

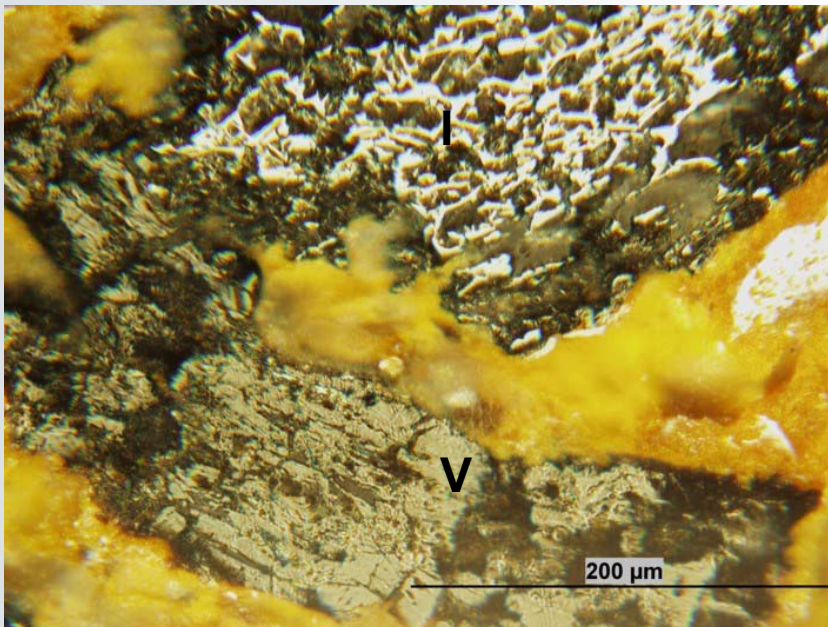

Vitrinit a kinit
v hnědém uhlí -
(procházející světlo)

Vitrinit

odražené světlo
hnědé uhlí
vitrinit

Lignit:

Inertinit – zbytek
rostlinných pletiv po
částečné oxidaci

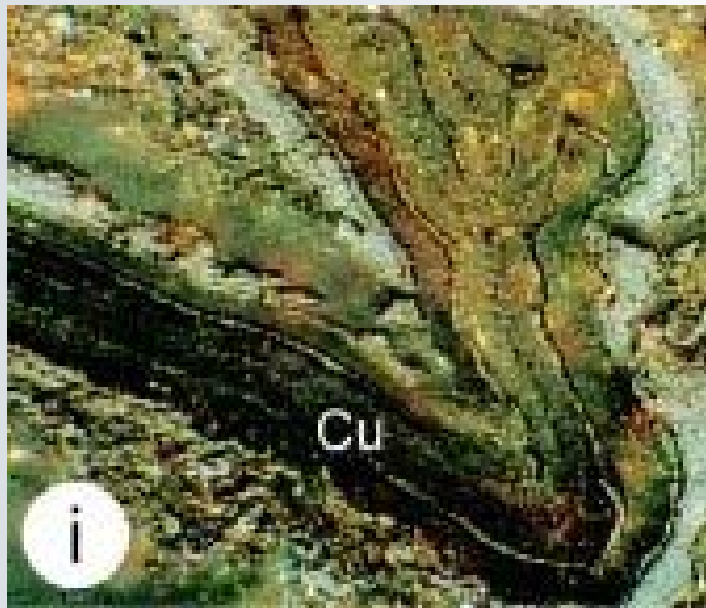
a

vitrinit

foto I. Sýkorová

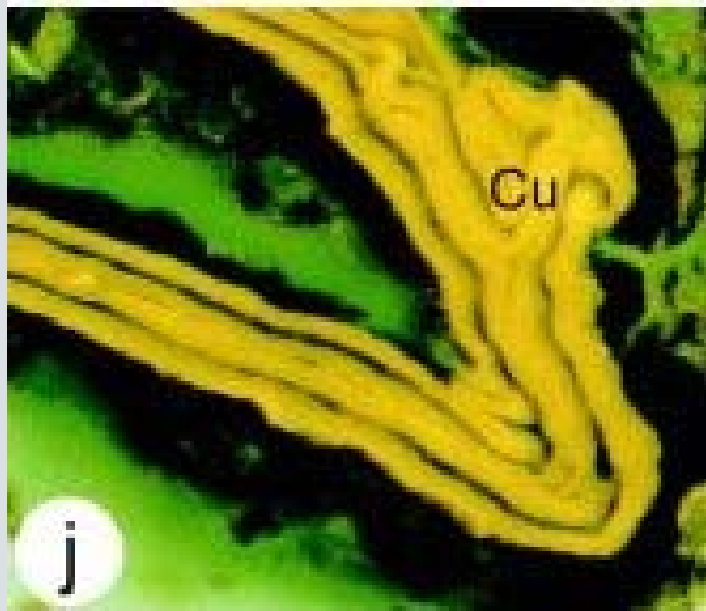
Organická petrografie

Kutikuly = voskovité povlaky listů

kutinit (Cu)

v odraženém světle (i)

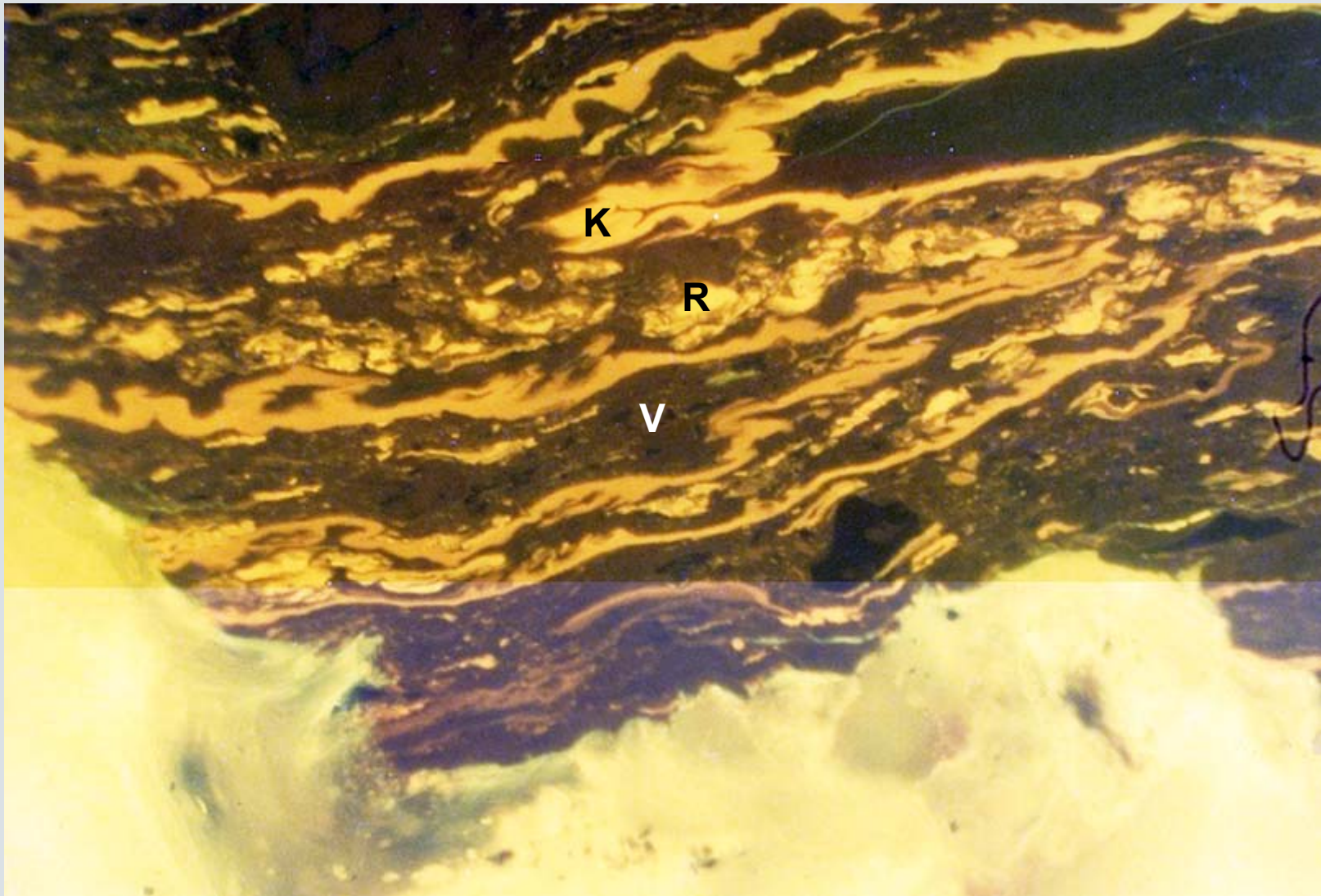

fluorescenční světlo (j)

Paleocén, lignit (0.32% R_o),
Summit Creek Formation,
Brackett Basin, Northwest
Territories, Kanada

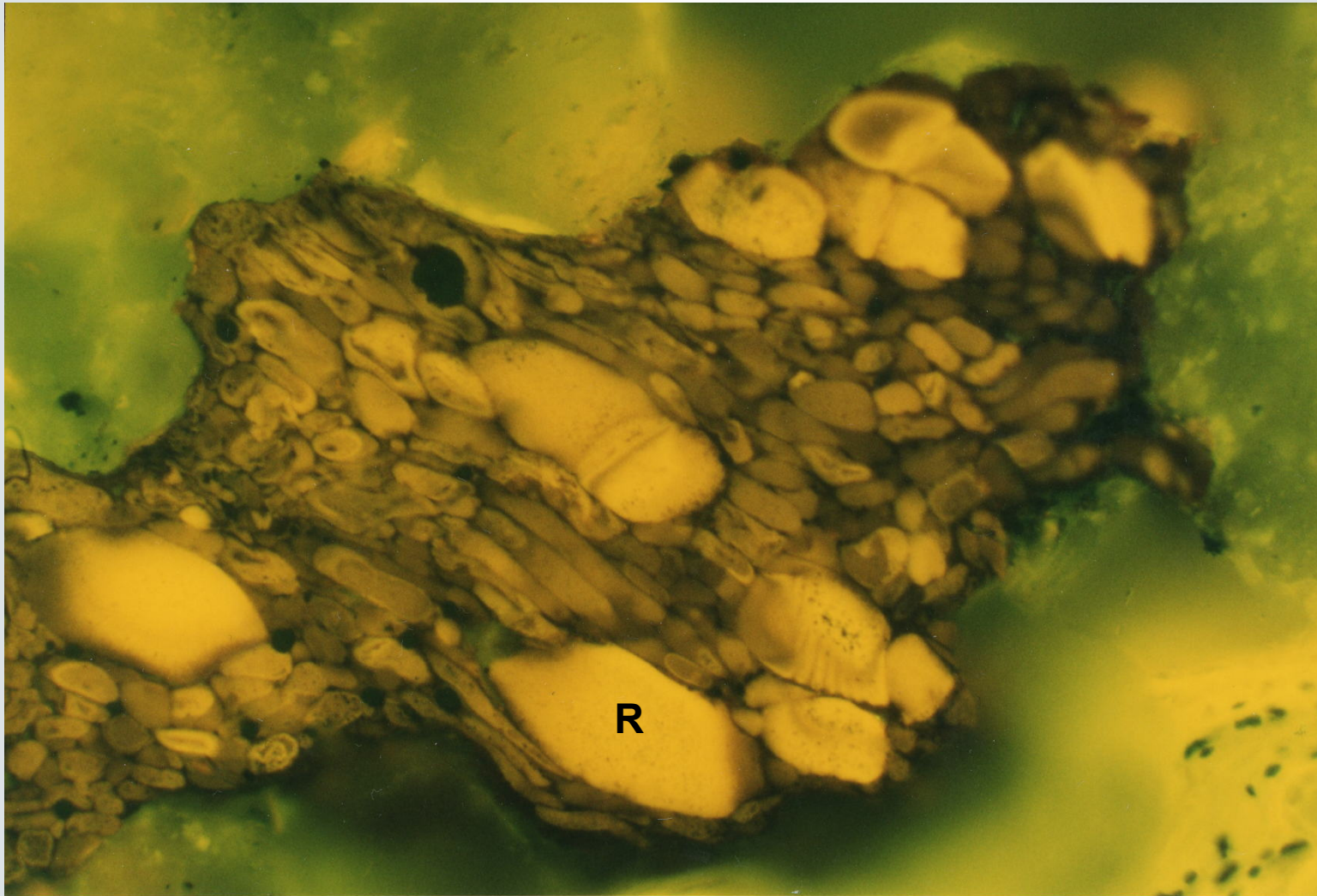
Potter et al. 2002 GSA

Macerály ve fluorescenčním mikroskopu

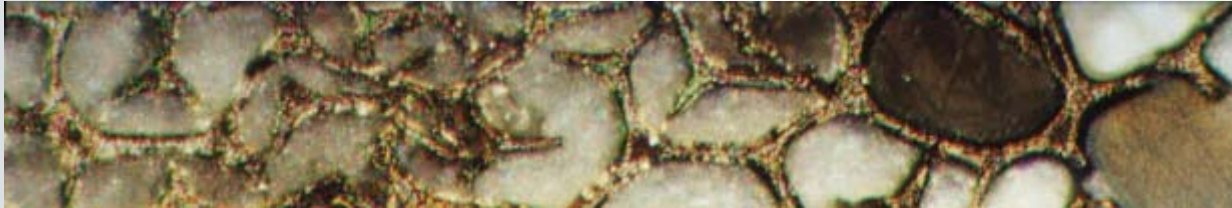
Kutinit (K - listový vosk), Resinit (R - pryskyřice) a Vitrinit (V)

Macerály viditelné ve fluorescenním mikroskopu

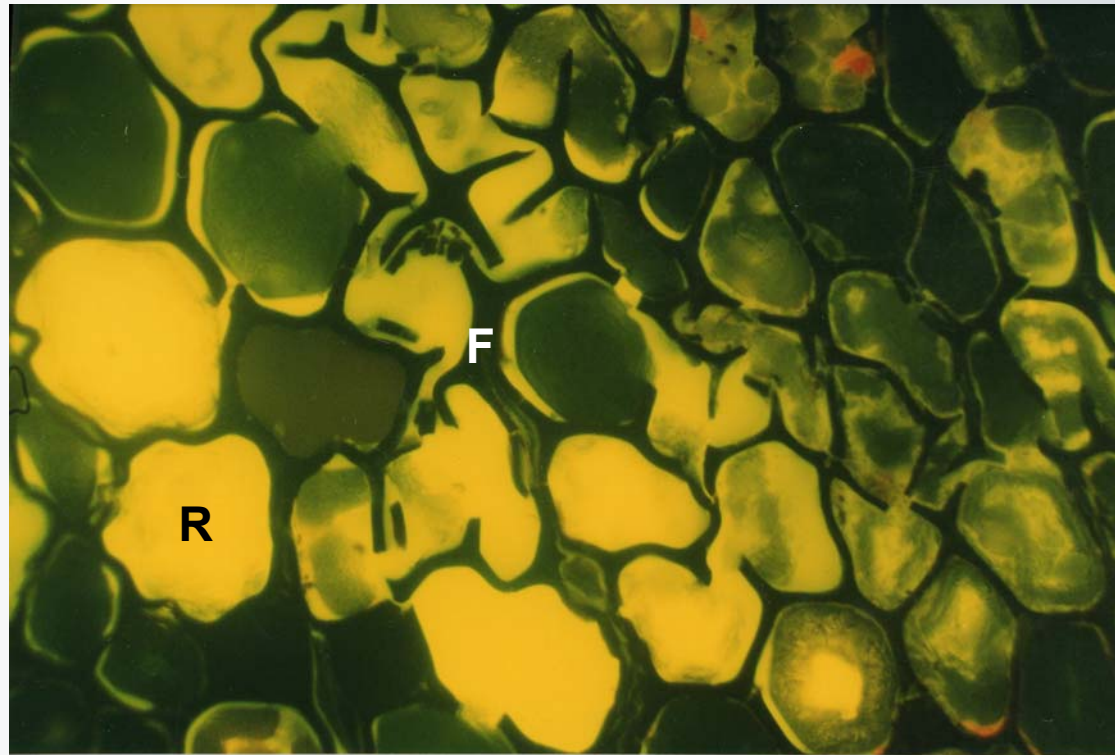

Resinit (R) v Textinitě (rostlinném pletivu)

Macerály – kerogen viditelný v mikroskopu

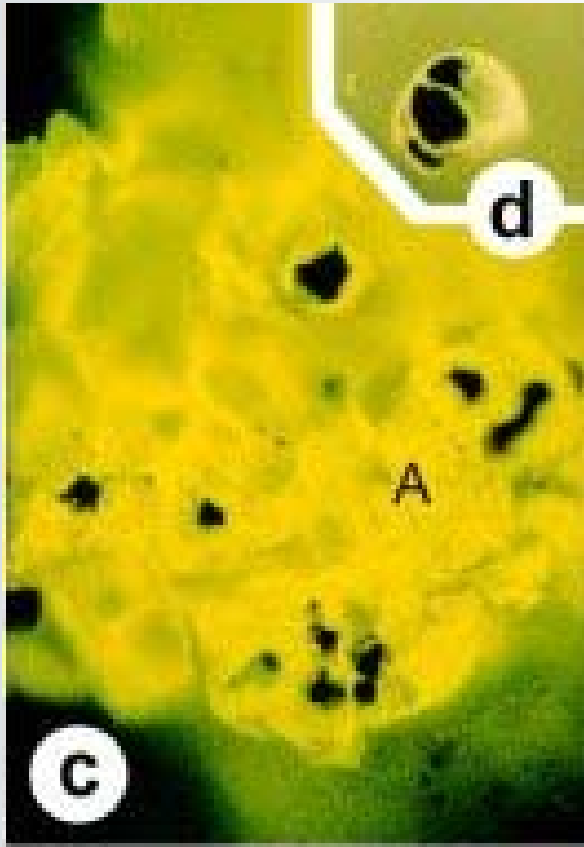

Odražené
světlo

Fluorescence

Resinit (Exinite) ve Fusinitu (F) - rostlinném pletivu

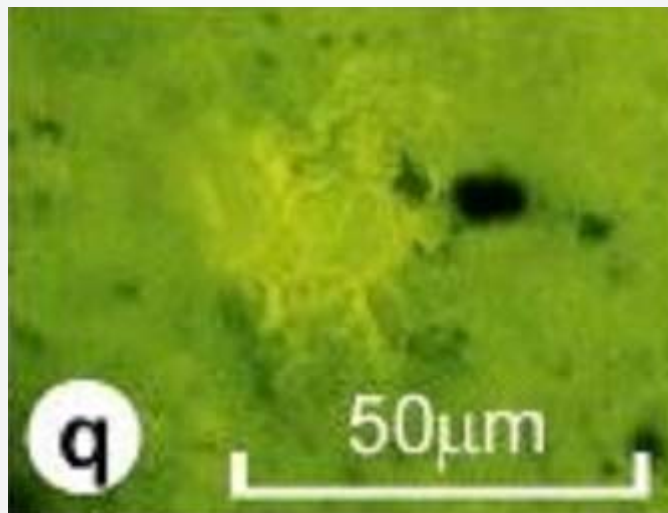
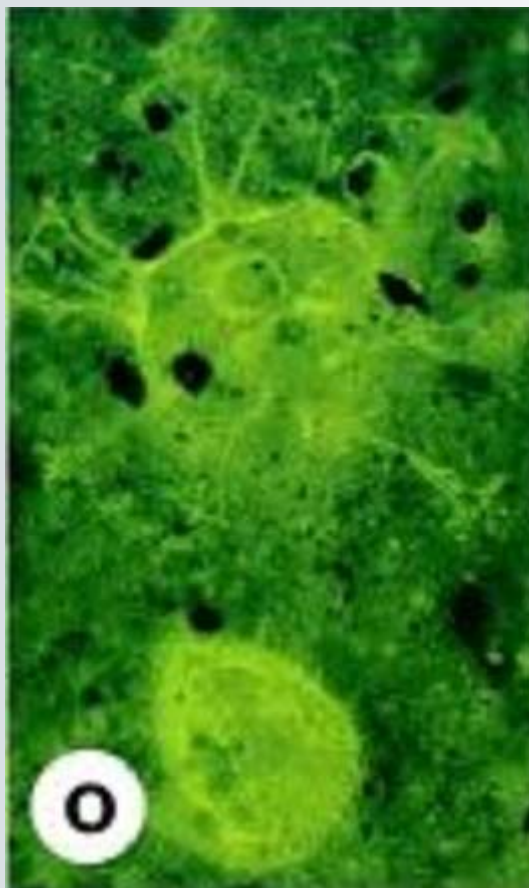
Fluorescenční světlo

kokolity - kolonie planktonických řas *Emiliana huxleyi*;
Sv. kambrium, Deadwood Formation, Saskatchewan, Kanada

Rastrovací elektronový mikroskop

Dinoflagelaty - markery mořské záplavy

Potter et al. 2002 GSA

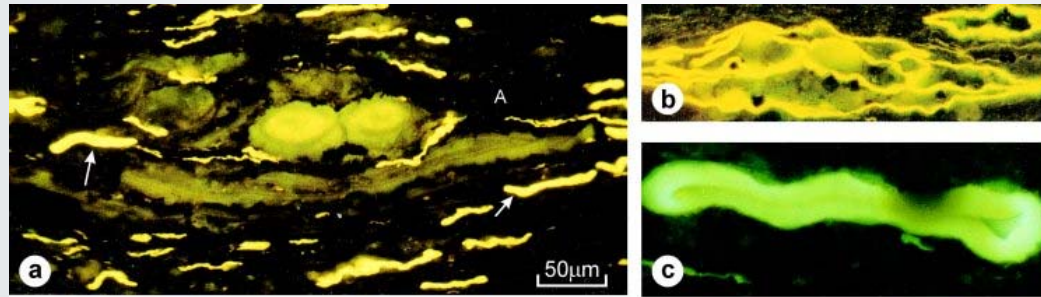
V těchto horninách se vyskytují
biomarkery: Dinosterany

Sv. Jura - Kimmeridge shale, Severní moře (vlevo)

Svrchně křídová jednotka Colorado, Saskatchewan (vpravo)

ALGINITY

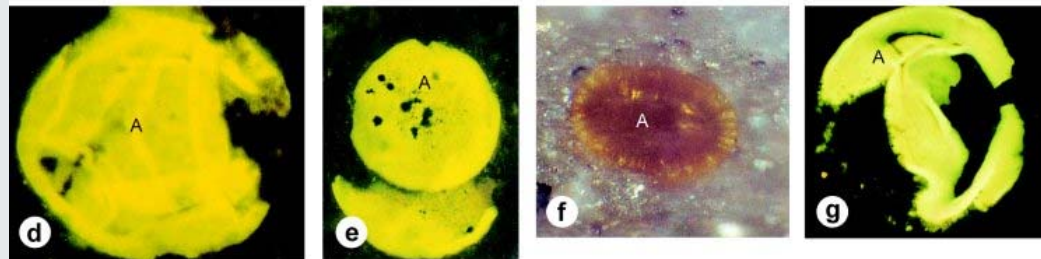
Prasinophyte
Mid. Devonian
Winnipegosis

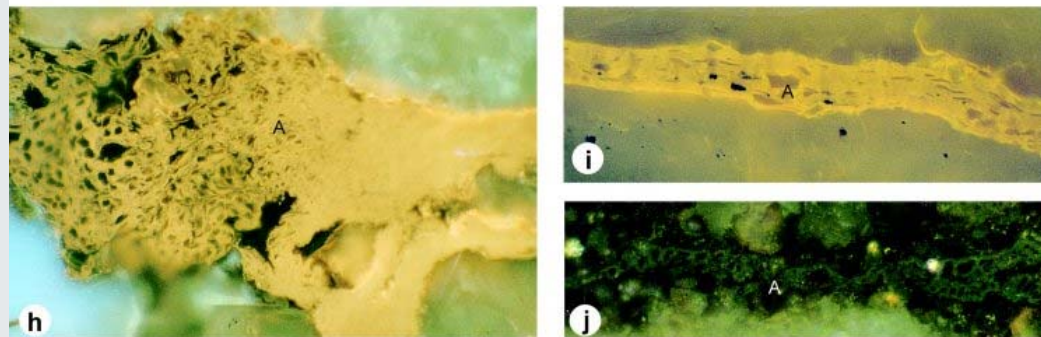
Leiosphaeridia
Alginity

Tasmanity

Leiosphaeridia

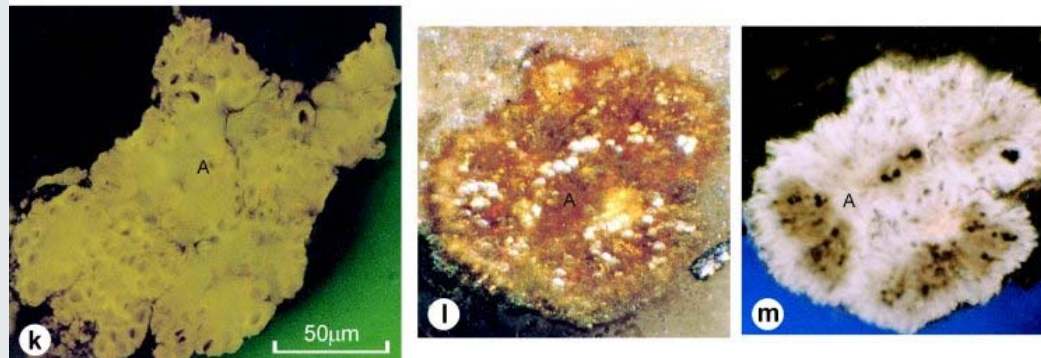

Masivní vláknitý
alginit
se
stromatolitickým
habitem

Fluorescenční
světlo

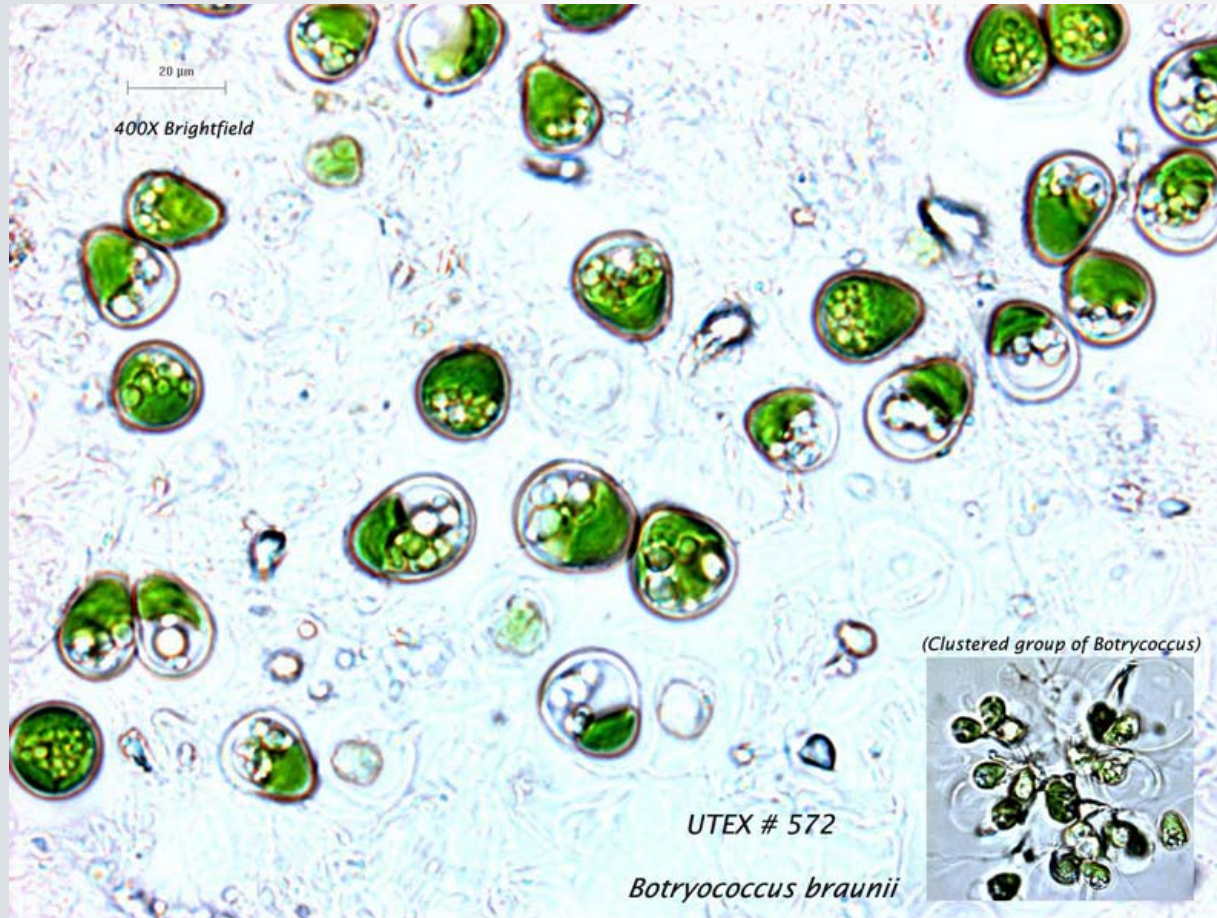
Keříčkovitá
řasa
Botryococcus
in
Fluorescent
light

Botryococcus
V bílém (l) a
fluorescenčním
(m) světle

Potter et al. 2002 GSA

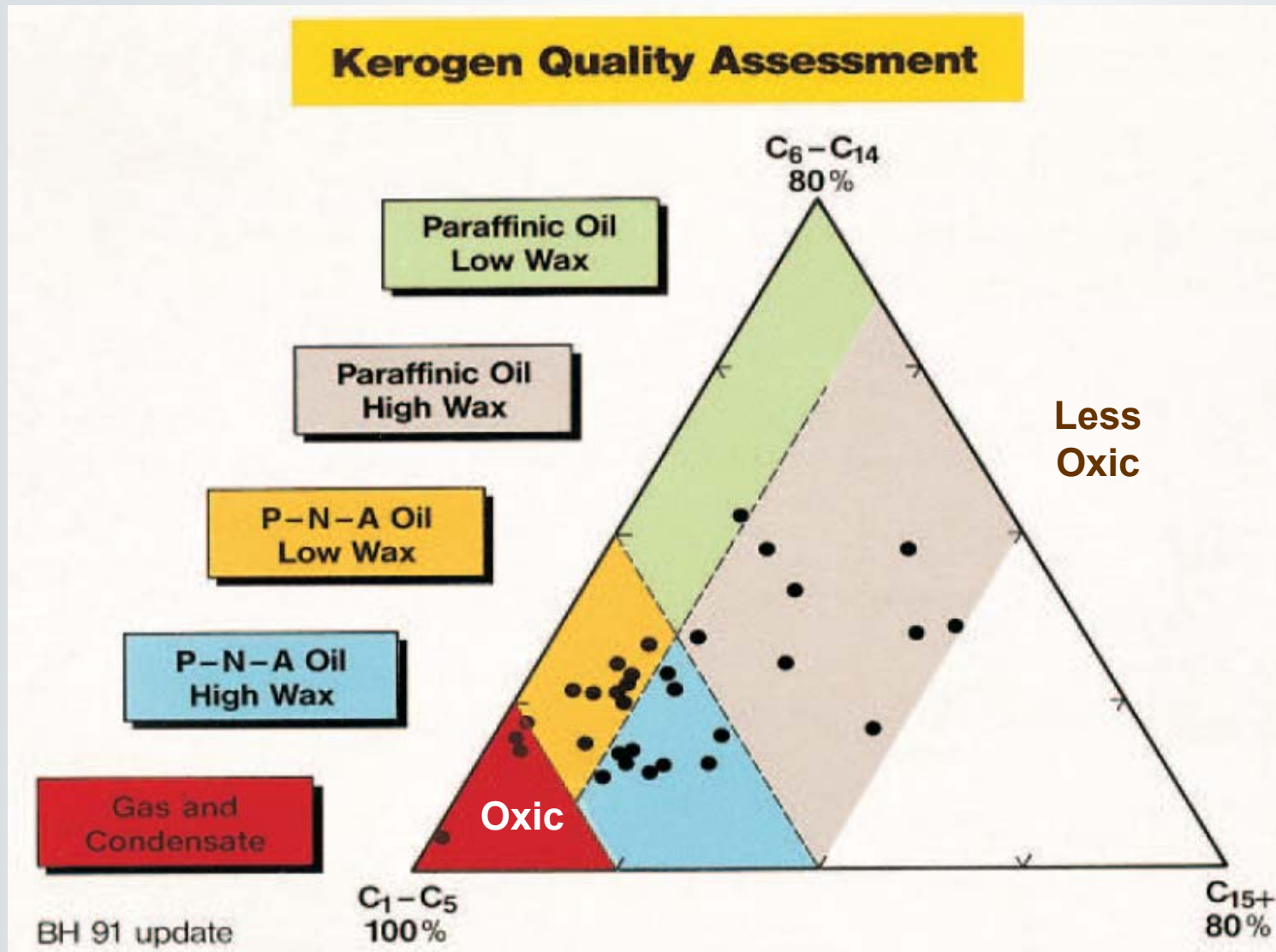
Botryococcus braunii řasové kolonie

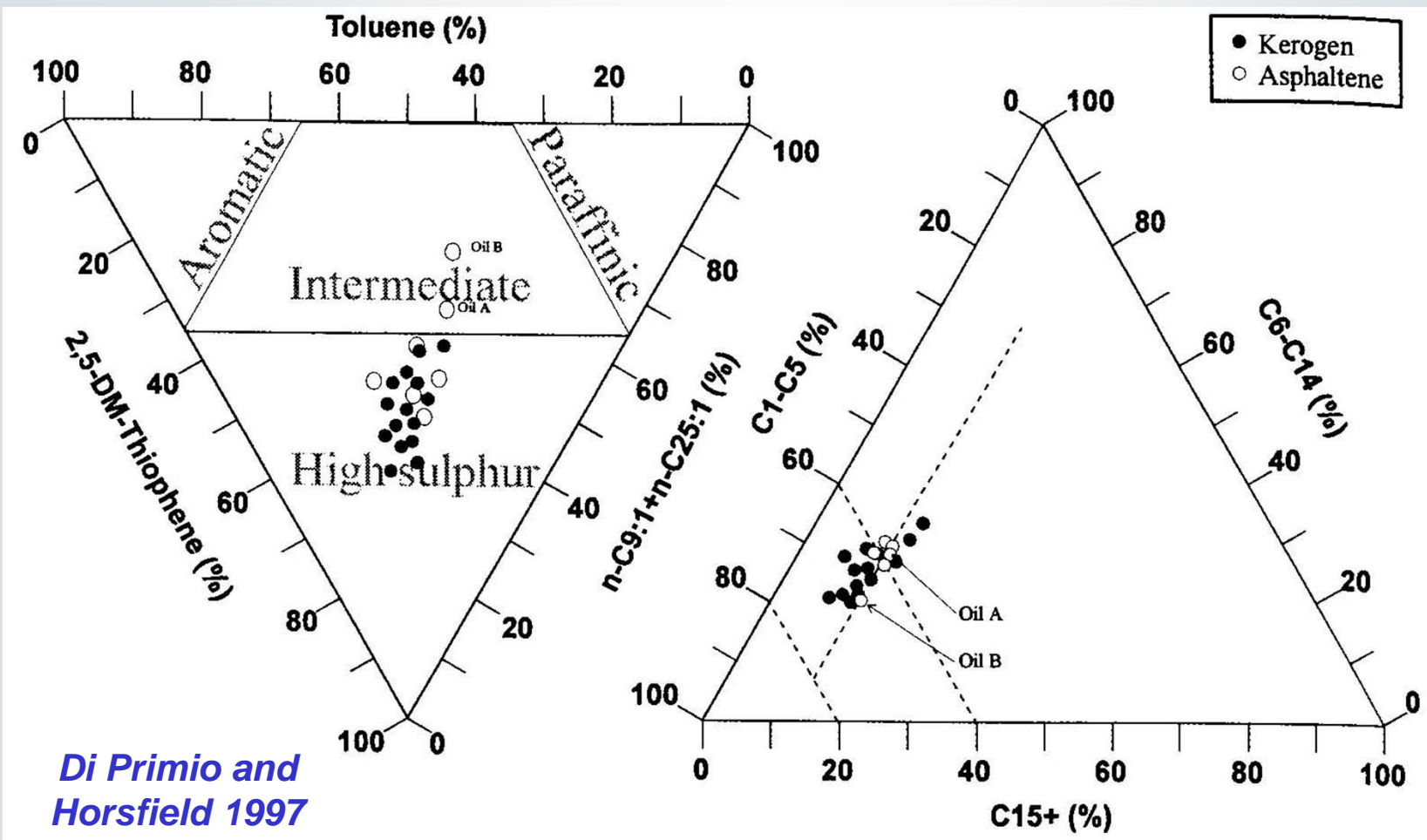
Experimenty s
pěstováním
olejnatých řas
jako
alternativním
zdrojem energie

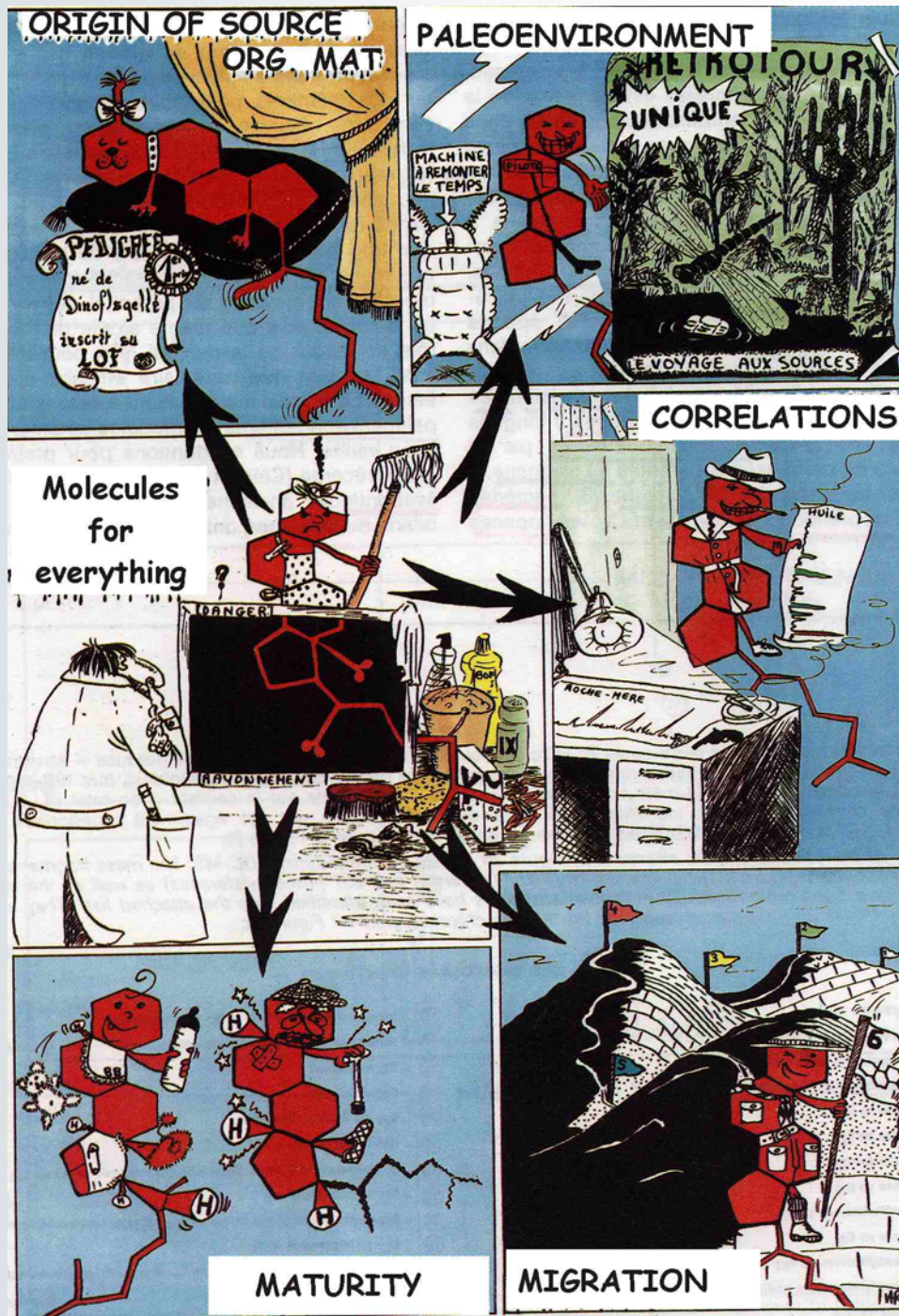
Chlorophyta, řasové kolonie vytváří biofilm
mírná až tropická oligotrofní jezera a estuárie, při
dostatku fosforu - silný rozkvět

Typy kerogenu na základě pyrolýzy-plynové chromatografie (Py-GC)

Zdrojové horniny obsahující síru

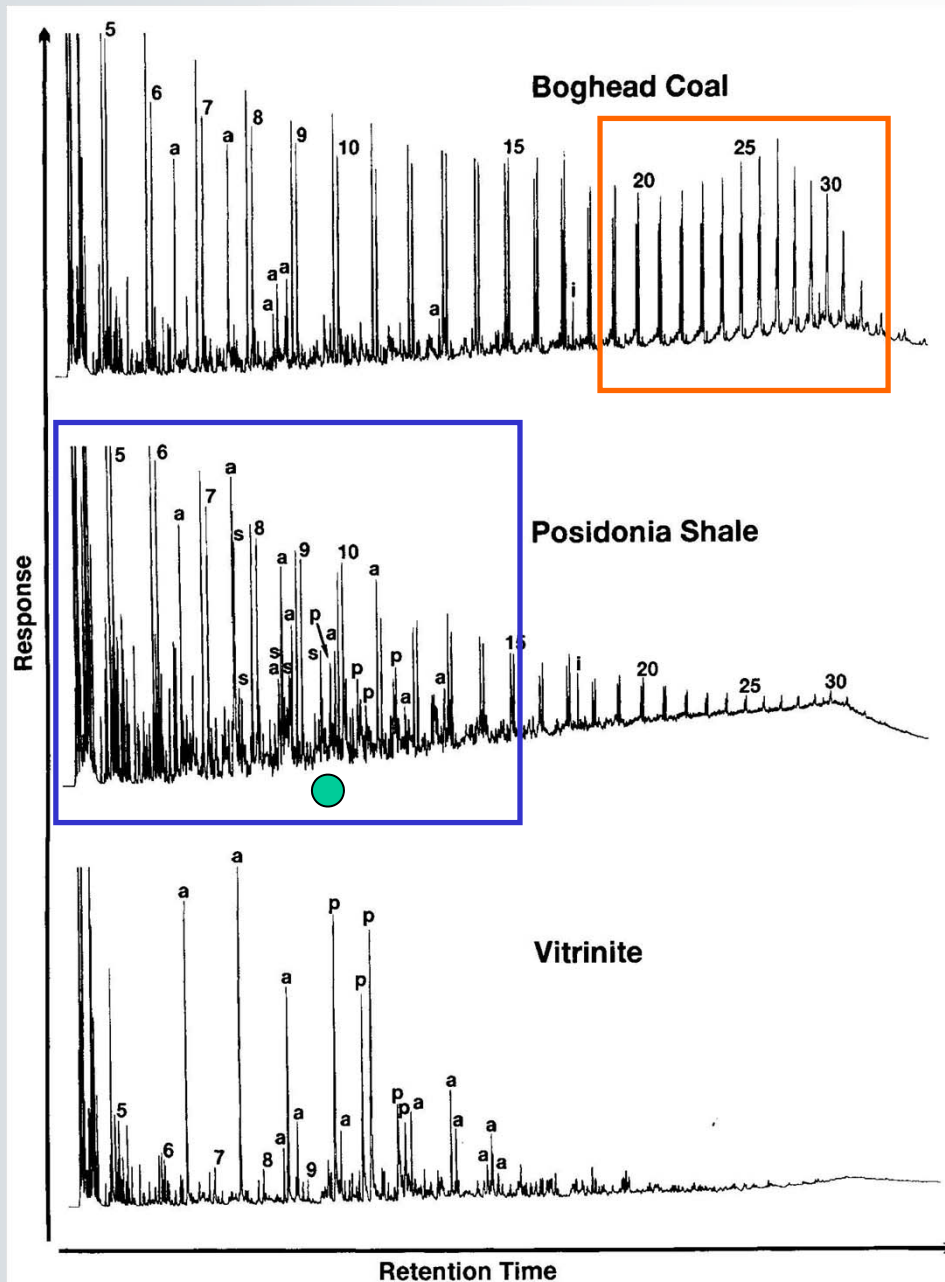

Oil-Oil & Oil-Source Rock Correlation

Korelace
zdrojových
hornin s ropami

metodou
Biomarkerů a
Izotopů

Pyrolýza - Plynová chromatografie

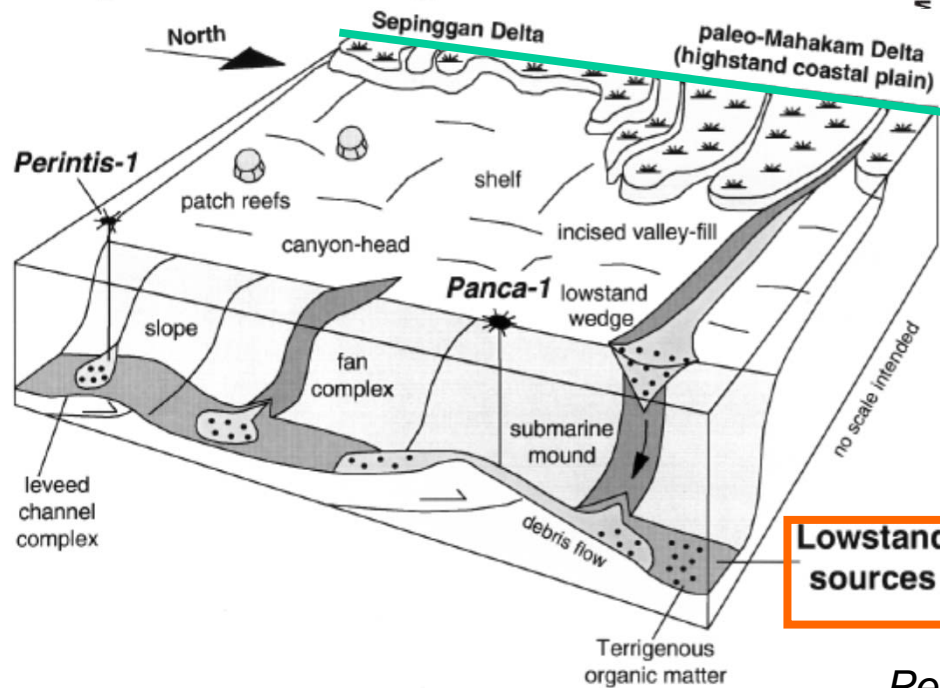
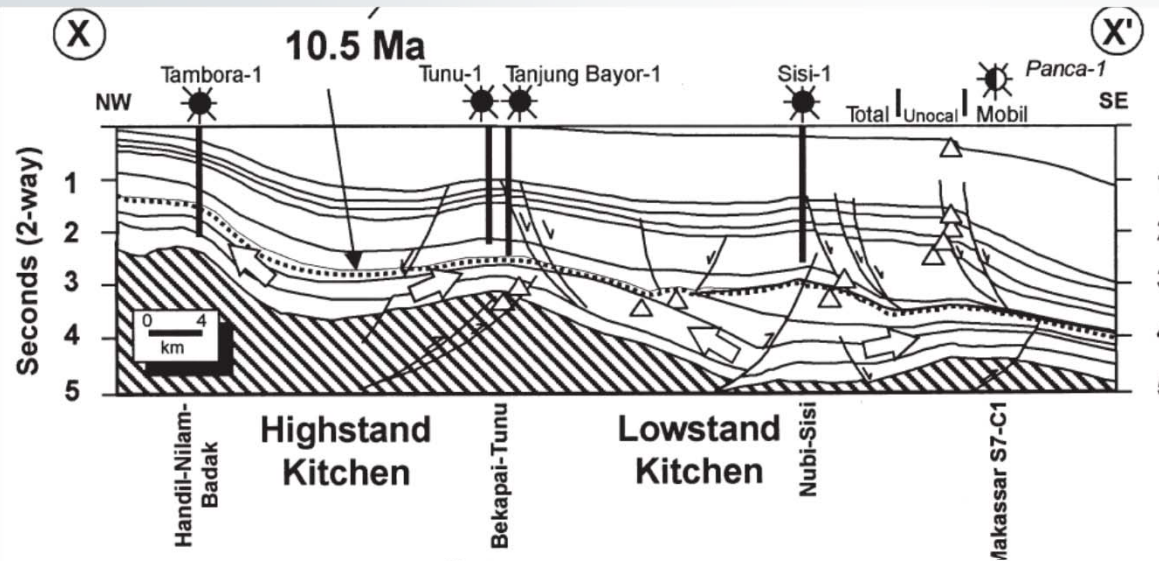
**bohaté na n-alkeny/-eny
chudé na aromatické HC (a)**

**nízkomolekulární n-
alkeny/-any (dvojice)
Aromatické HC (a)
Phenoly (p)
Thiopheny (s) ●**

**skoro žádné n-alkeny/-any
hodně aromatických HC (a)
hodně fenolů (p)**

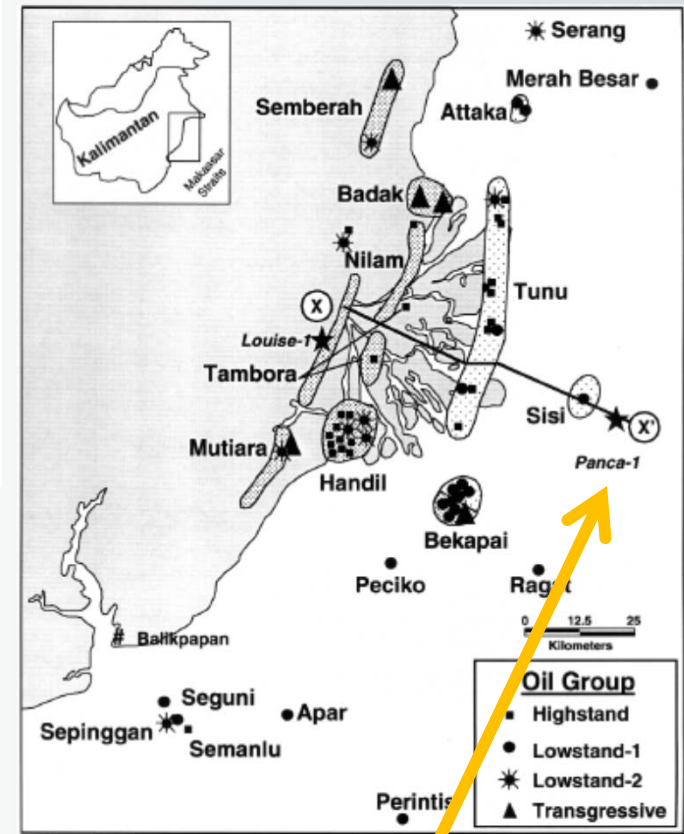
Horsfield 1997

Geochemicko-stratigrafický model Mahakam Delty, Indonésie

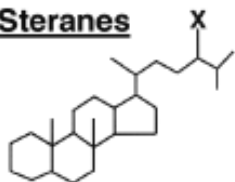

Lowstand sources

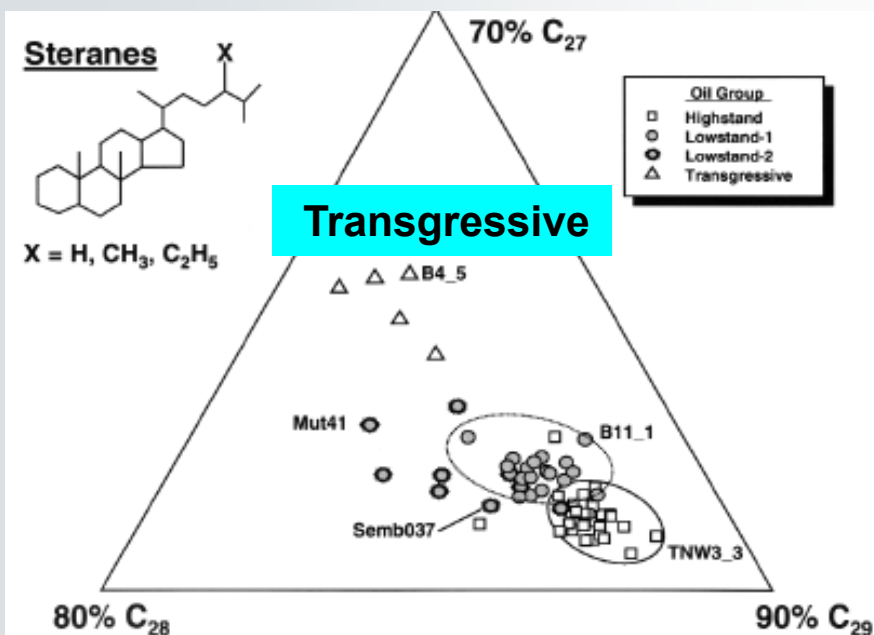
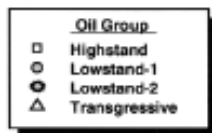
Zdrojové horniny usazené v soustavě nízké hladiny

Steranes

Transgressive

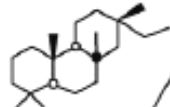
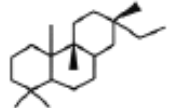

Molekulární korelace

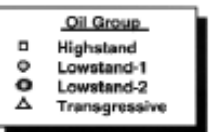
Ternární diagram
of C₂₇, C₂₈, and C₂₉ sterany
Složení steranů v ropách
[5 α ,14 α ,17 α (H) 20S + 20R
and 5 α ,14 β ,17 β (H) 20S + 20R

Diterpanes

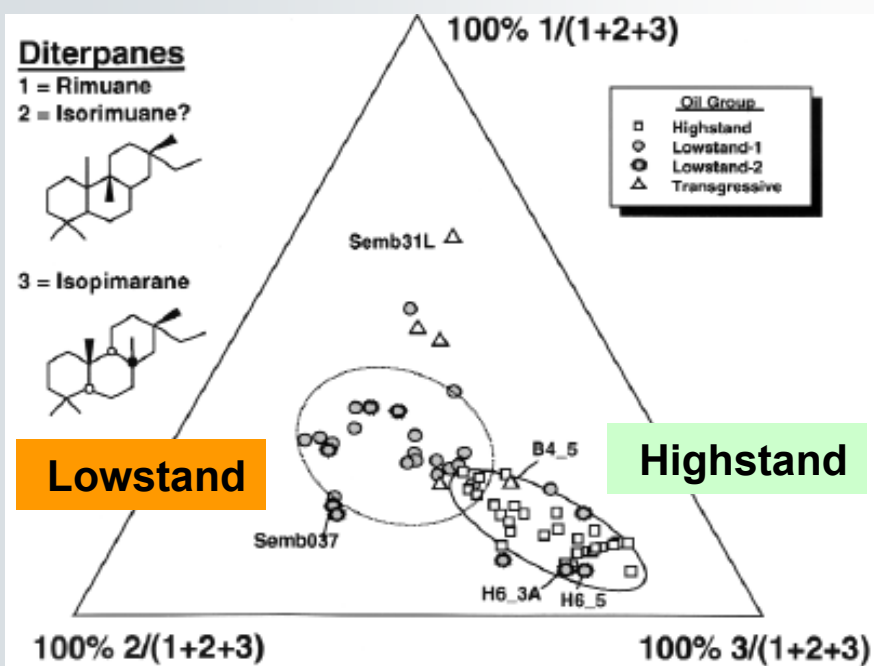
- 1 = Rimuane
- 2 = Isorimuane?
- 3 = Isopimarane

Lowstand

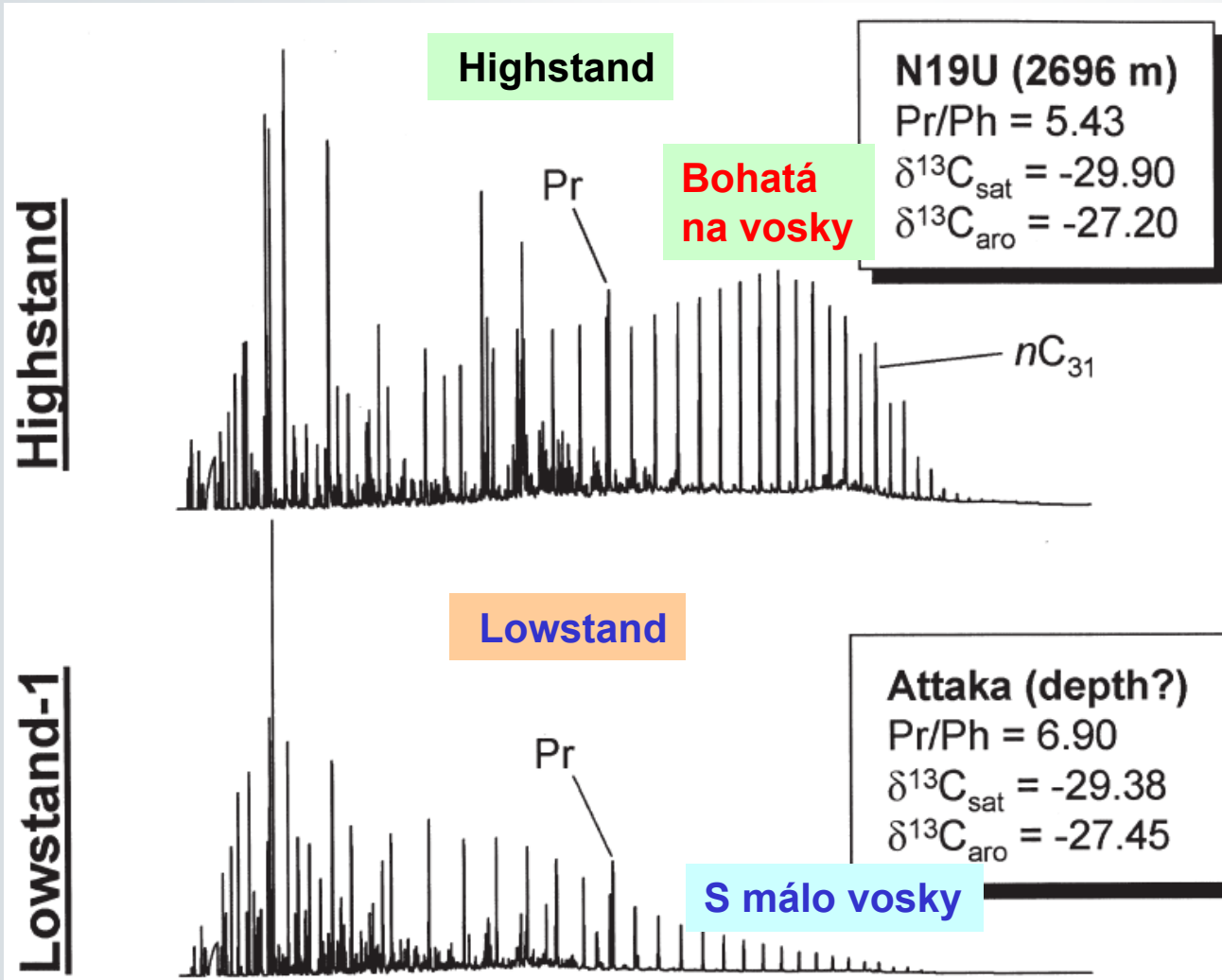
Highstand

Ternární diagram tří
tricyklických diterpanů v
ropách [rimuane, isorimuane,
and isopimarane].

Vrcholy představují 100% složky Elipsy
sdružují skupiny rop spojených se
zdrojovými horninami usazenými v
„highstand“ a „lowstand“ fázích.

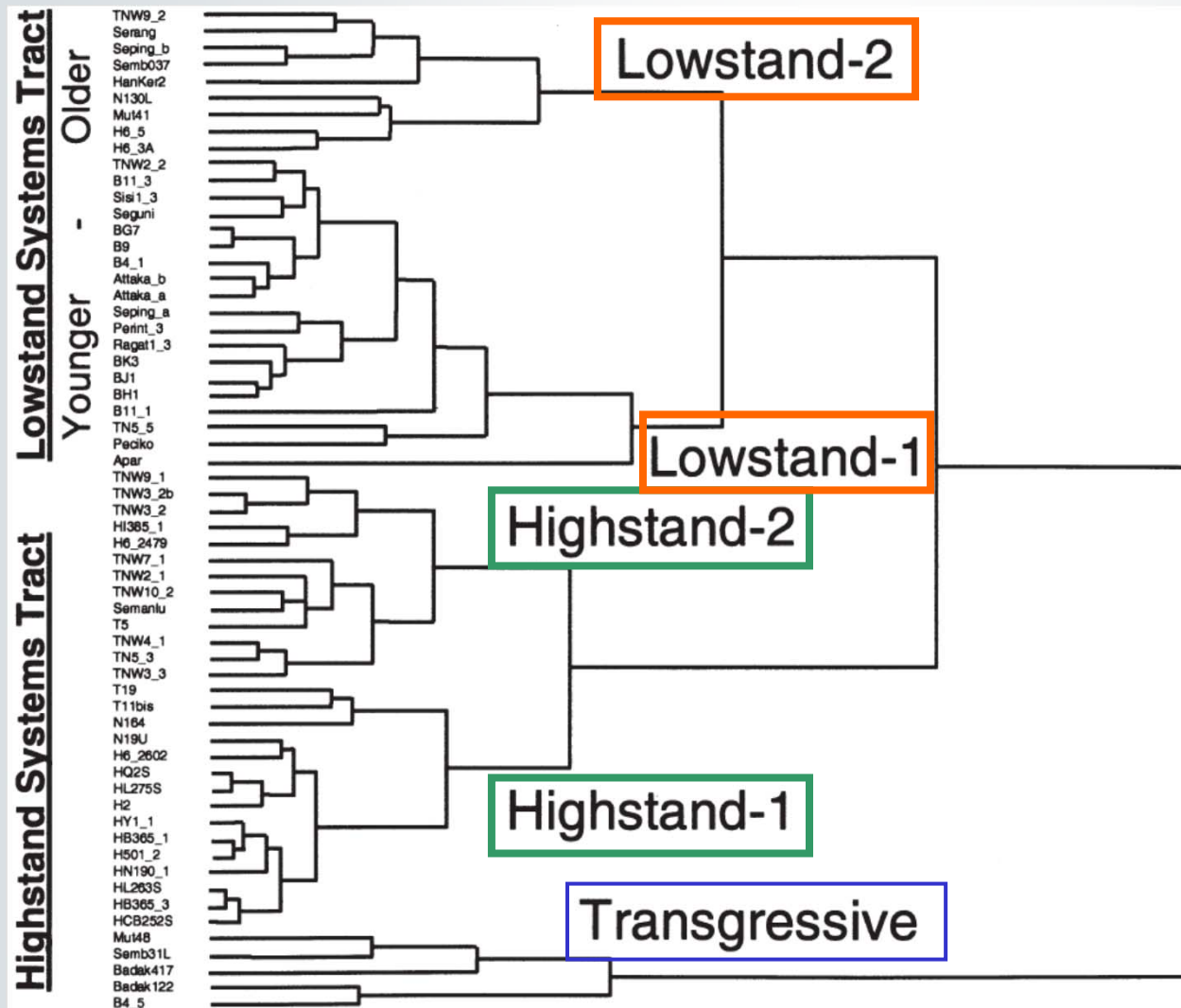
Korelace ropa-ropa

„Highstand“ ropy obsahují vosky, mají konvexní hrb n-alkanů nC25–nC35 a výraznou převahu lichých na sudými homology.

„Lowstand“ ropy obsahují méně vosků a mají konkávní profil n-alkanů nC25–nC35 bez výrazné převahy lichých nad sudými homology

Chromatogramy celkové ropy s plynem

**Multivariate
Statistics for
Oil-Oil
Correlation**

**Vícerozměrná
statistika
korelace
ropa-ropa**

geneticky rozdílné

Dendrogram genetické příbuznosti rop **Deltah Mahakam** pomocí statistické analýzy geochemických dat. (Peters et al. 2000 AAPG Bulletin, V. 84, No. 1.)

Shrnutí – Typy Kerogenu

- **Bioproductivita**
 - **Sedimentární Facie**
 - **Dostupnost O₂**
 - **=> Typ Kerogenu kvalita/ kvantita**
-
- **Molekulární záznam - svědectví o biologickém původu, prostředí a tepelné zralosti**